

ԺԲ.

Ա Ն Է Ծ Ք Ն Ե Ր.

I.

Ալաօկերտի բարբառով *).

Անիծեմ, անիծեմ օղորակիս, յոտէն չուր ի գլօխ պողորակիս,
Ինչքան դօրանաս, պատիս չորսնաս:

Հագոցն հանդուցելոց, յոտէն բռնիմ, քաշիմ փողոց.
Յելնաս հաւէն (օդի մէջ). պատիս թաւէն (տապակի մէջ).
Չպրծնիս էդ ցաւէն:

Մէկ, էրկուս—յերկնաս,
Իրեք, չորս—չորանաս.
Հինգ, վեց—վերանաս,
Եօթ, ութ—ուրանաս,
Ին ու տաս—տաճկընաս,
Էրթաս խարս, ընկնիս փարս.
Յիգաս յուտայ, բռնիս պաս:

Քընց քար մաղ քրքրիս, քընց ցարմաղ ձարձրիս
Յառներդի դնես, գլօխդի վերցուս:

1) Սոյն անէծքներ, որ հայհոյութեան մեղմ տեսակներն են, անհաշիւ են. ունին բաժանումներ—հայրը կամ մայրը որդուն, կամ աղջկանը, եղբայրը քրոջը, կամ կնոջը, հարսը տալուջը եւլն. եւլն, որ այստեղ խառն գրուած են:

Արեամեա:

Արեւէդ խեր չտեսնիս:

Արե չառնի վրէդ:

Արեիդ մէջ թաղալիս:

Արուն փախիս:

Բալխի մի յըսօր ու վաղ քու նաւ
վերցուն:

Բերանդի կտորի:

Գարշելի դուչ:

Գարշելի խափանուկ:

Գետին մտնիս:

Գիլու ու շան կեր էղնի:

Գնա սև տիւ. չդառնաս:

Գոթինաս, լեզուդ թուծ *) էղնի:

Գոթինաս ու քրքրիս:

Գոթու սև եարէն յընկնի քու ջան:

Գոռ ու ջալնամ էրթաս:

Գրողի տարուկ:

Գրողին յերեսդի:

Դարձուոր էղնիս:

Դատաստանէն զրկուիս:

Դատաստանէն սև յերես յէլնիս:

Դատումդի բարձի տակ ուտիս:

Դեղին ջրեր քաշուին քզնէ:

Դժոխքի կոճ:

Դժոխքի ճխան մաշիս:

Դժոխքի շուն:

Դժոխքի փայ էղնիս:

Երեսդի յետդի դառնայ:

Երեսդի սենայ:

Էրկու լուսէդ մանգում մնաս:

Ընկնաւորիս, քու թեի միս ուտիս:

Ըսկի սաղ օր չտեսնիս:

Ըսկի ուրախութեան չտեսնիս:

Թոնդրա շրթէն չեղնիս:

Խալիս, խափանիս:

Խառխառներ յաչքդի հանին:

Խարապէն յընկնայ քու ջան:

Ծակրախիս:

Ծամ կտրուկ:

Ծամդի կտրեմ, ծոցդի դնեմ:

Կարած պատանք:

Կարմիր քամին քաշայ քզի:

Կէծակի տարուկ:

Կողով չըկայնիս:

Կոռասար յիգայ վրէդի:

Կուտ ու քիրճ էղնիս:

Կարէ կարաս սլատիս:

Հըլհըլուկ:

Հող դլխուդ:

Հօրդի տուն աւերի:

Ձէնդի կտրի:

Ճանճ էղնիս, կալիս պատ:

Մահի տարուկ:

Մշոյ դրողին ըռաս դաս:

Մուրազդի փորդի մնայ:

Մուրազիդ չհասնիս:

Շալէ թիւով պատանքդի կարիմ:

Շնոֆորի բրդաւ ի բերանդ:

Շնոֆորի տարուկ:

Չար կրակին դաս:

Չըրզըկուկ:

Ջէճ ոտտանայ:

Ստտանէն քաշայ քզի:

Ստտանի դաս դասուիս:

Սև գրող:

Սև յիգայ յաչքերդի:

Սև սիրտ:

*) ԹԹի նման վէրք վտանգաւոր:

Սև սղիս:

Սև տարեւոյ յիգայ քու արևուն՝

Սև օձ էղնիս, պատեր քաշուիս:

Վարամ բերեմ քու բերնէն:

Վարամ թալուկ:

Տիրամօր անկ:

Տիրամօր բալաք եարէն հանիս:

Քար կտրիս:

Քեաֆթոռ չուն:

Քու ազիզ մեռնի:

Քու նաւ վերցուն:

Քու ջուլտակ աղբլտիք մէկ օր
վերցուն:

Քուրդ քս, գրողի ձեռ յընկիս:

Քու խամաք վրը խազալի քեամ-
կին էղնի, էն վազնի, դու չհասնիս:

Քու արևու դէմ գայ:

Քու թևեր թուլանայ:

Քու կուշտ կերած օր զատկի յի-
րիկուն էղնի:

Քու հոգին սատանին էղնի:

Օրչնեմ, օրչնեմ, օղոճկիս,

յուանէն վեր պղոճկիս,

Տակդ էցգիմ թանձր թաղիս,

Վրէն պարկիս քառսուն ամիս:

Օրչնիմ, օրչնիմ օղոճկիս,

յուանէն չուր ի դօխ պղոճկիս,

Ձէտիկ—մէտիկ ցաւ առնիս:

Ուրբաթ օր ուռիս:

Շաբաթ օր բդկիս,

Կիրակնամուտ ժամ պատարտգին:

Արժանի չէղնիս:



2.

Վաճառք բարբառով.

Ախպէրամեհ:	Ժուռ կուճապամեհ:
Անխէր, անմէր մնաս, որ խօր,	Ժուռուճմուռամեհ:
մօր կատր իմանաս:	
Այիչդ դէմ գեայ:	Ինչը որ զի կանես, դու էք
Այիչ լուսդ քեաղուի:	սկուն էլնես:
Աչքերդ ի օալա կօրանայ, էլ լոս	Իօալա հո չդառնաս:
չի տիսնաս:	Լեզուդ մարմատէն տանի:
Աստրծուց դիլակ կանեմ, նաեղ	Խաչ քե քրքրէրի:
դերեզմընքտեր դնեն:	Խէրամեհ:
Ականեց ետէն առնես:	Խէր չի տիսնաս:
Աստուած հոգիս առնի:	Խժխժէն ինի վրէդ:
Արեղ խաւարի:	Խժխժայ ետէն ինի վրէդ:
Աստուած քեօ խոզին քեակի:	Խոզիւդ դէմ դեայ:
Աստծուց դիլակ կանեմ վեր վեր-	Խոզիդ էլնի:
ցուես:	Խաց էն ծոցդ դնես, էն ծոցէդ ինի:
Աստծուց դիլակ կանեմ որ պէ	Խոզէառ խրչտակ գլխուդ վերէն:
ծրար էլնիս:	կայնի:
Աւալ թաւալամեհ:	
Բե մուրաօ մեռնես, բաժդ խողը	Կրեօղ քե տանի:
դնեմ:	Կրեօղի տարած:
Բերնէդ պնչէտ գեայ տակ:	Կտոր բրդուճ էլնես:
Բարըդ չուտեմ:	Կրոյդ ըզտիլ:
Գրողի տարած:	Մէրամեհ:
Դե սատանայ:	Մարմինդ սանդարմէտ մալի:
Դիւ խող, էն էլ վրէն դող:	Մըւմըւախոր:
Դռան փշառնք ձեռդ չլնի:	Մռմուռ ետէն ինի վրէդ:
Ծօթ դուռ կան դեաս, մի կտոր	Նաեղ քեայեն:
խաց չինի ձեռդ:	Շան պէրան ինիս:
էն էլ քե, Աստրծու կրայն էլ քե:	Շան ու գիլու բաժին էլնես:
էս կրակ էլնի, քեօ ջան վառի:	Շան եթմ:
Էրերիւն էլնես:	Ումուսախոր:
Էրկեն արե չէլնես:	Ումուսասլախոր:
Թաժա մեռել էլնես:	Ումպր չի տիսնաս:

Ոտով գլխով կուրիսիս:

Զի ջարես:

Զը ճոճչանաս ի՞նչալա:

Պատայնքդ տան գրեողին:

Պատանքդ կտրեմ, խեղդուած
փուշ կուրողչի:

Ջանգ պէյպէյուի:

Ջանկըդ խեղ չտիսնաս:

Ջանկըդ սաղուծեն չտիսնաս:

Ջանկդ միսն ուտես:

Սատանի խրիշտակ:

Սև խագեած մոխրաթաւալ:

Սև խայզենս:

Սև հալաճենք քե պրտին:

Սևաւոր:

Տիրամօր ելաւէն առնես, ինես,
ինկրվնես:

Տակ ու վերեդ թափի:

Տիրամօր խեղճ:

. . . եմ վեր կեօռիդ:

Քե տամ գէլերաց:

Քեօրամէլ:

Քեօ գլօխ խորես:

Քեօ միսն ուտես:

Օրհնեմ, օրհնեմ օղոճկիս,

Ոտնէտ ի վեր պոջոճկես:

Էրթաս քեաղաք աղ առնես:

Ծէթիկ մէթիկ ցաւ առնես,

Տայտ փռեն թանձր թաղիս,

Վերէն պառկես քեառսուն ամիս:

Քեանց կալէ մաղ կալկուես,

Քեանց փեօկէ մաղ պէյպէյուես,

Քեանց ծրէ մաղ ծրծրուես:

Կտեղով ջուր խմես,

Ծամած խաց ուտես,

Մէ չամչի խատ եօթն օր ուտես:

Էրկրից էրկիր չփռթնես էտա ցաւ
ւից:

Չամիչ եօթ տիր կռծես,

Ասեղ էրկու թիւով շղգես,

Նսան խատ ամիս ամիս:

Շէրի կտոր չուս խինդ ամիս,

Վանայ ծով ծէթ էլնի,

Մալիս մըտըրսէն պատրօք էլնի,

Գիշեր, ցերեկ հըա վառուի,

Խոգիւտ թողուծեն չէլնի:

Խոգուց խանկուցելուց,

Քառասուն չուն կէս ճիւղուն,

Պըլըաք կատիւն հալլուսուն:

Կռուտու ճըազուն

Խալի էրթայ վեր քեօ խեօգիւն:

Օրհնեմ, օրհնեմ օղոճկիս,

Ոտնէն ը վեր պոջոճկիս,

Էրթաս քաղաք աղ առնես:

Ծէթիկ մէթիկ ցաւ առնես,

Կեսս տուն պառկես

Տայտ փռեմ թանձր թաղիս

Վերէն պառկես քառասուն ամիս:

Խայր մեր որ յերկինս

Խաւ թռաւ էրկինս,

Խաց մեր խանապազ,

Պէտ պէտ կանափատ:

3.

Տիվրիկցոց բարբառով.

Աստուած գլխէդ վերը պահէ:	Կանանչ կարմիրի չհասնիս:
Արուն անցնէիր (դեռ չգոյացած վիժէիր) չըլլայիր (չծնէիր):	Կերած կաթդ քթէդ վազէ:
Գետնին օխտը դարը մտնիս:	Հացը ձի ըլլայ. դուն շուն ըլլաս, ետե՛ն վազես—վաղես, չհասնիս:
Դատիս, բանիս, մէկ եախադ էր- կուս չըլլայ:	Մալդ շները, եախադ օշիւները ուտեն:
Դուն վաստըկիս, ուրիշները ու- տեն:	Մէկ տուն նստիս, օխտը տուն ձանդ բռնէ:
Երկրորդի բռասս գաս:	Սև ճաղդ (Թագաղ) մտնես:
Խոթիկին բռասս գաս:	Քահանի պտուղին արժանի չըլլաս:
Կայծակ իշնի գլխուդ:	Օխտը էրիկ անցնես:



*) Ասած է Յակոբ Սրապեան. սա ընդունակ էր ժողովրդական ա-
մեն տեսակ զրոյցներ ասելու.—երգեր, առակներ, ասածներ, ծածկաբա-
նուծիւններ, նա ասած էր բազմաթիւ երգեր պանդխտի վրայ նման Ակնե-
ցոց, շատ անգամ աւելի լաւ Ակնեցիներու երգերէն, ափսոս որ ի կո-
րուստ մատնուեցաւ այդ զրուածները

10.

ԾՈՅ ԲԱՐԲԱՌՈՎ.

Աբրամու անէծք քու վրէն էղնիւ
Ա՛խ ափօ, սանտամեծին բաժին
էղնիւ:

Աղջի, լա օ, ձիանու պոշ մաշիւ:
Անծղներ աչքերդ ուտին:
Անօթի կէս օրին քնիւ:
Անաստուած, անհոգի:

Աստուծոյ արև քու վրէն չառնէ:
Աչքդի մուրազդ մնայ:
Ափօ, բան չըմ ըսիմ. դու լէ մըր
իշու ալէս փիտնաս:

Բան չըմ ըսի, ուրիշի տուն հստադ
մշակ էղնիւ:

Գէլ ու գաղանի փայ էղնիւ:

Դու, քու կնիկ գինձ ու միս էղ-
նիք, իրար ուտիք:

Դրախտի էրես չտեսնիւ:

Ես քդի տեսայ, դիւ ժառանք
չտեսնիւ:

Ես քու մեռնել չըմ ուզի, շատ
ապրիւ, վատ ապրիւ:

Եօթ քուռլու խոց հառնիւ:

Եօթ սարի ետև մեռնիւ:

Եօթ տարի ճարիս մուրիս, տո-
պրելիդ մէջ հաց չտեսնիւ:

Եօթ տարի ֆօռ նստիս, կուշտ ու
բոլորդ չտեսնաս, էն խօքը կուշտ
ու բոլորդ ափլթիես, ձեռներդ
մըջ քաքին չաղաղուի:

Փագն ու պսակի արժանի չէղնիւ:

Փռլթ էղնի քու լեզուի ծէր, պա-
պանձուի բերանդի:

Ժուռ ու մուռ մեռնիւ:

Լա օ, դու իմալ ընձի չարչարե-
ցիր, Աստուած գըզի յըմալ չարչրէ:
Լա օ, քու պապ էն օր ջաղացք
քնէր, քդի չվատկէր:

Մովու վրէն էրթաս, չոր դառնայ:

Կայենի կօտոշ հառնիւ:

Կանանչ կարմիր արևէն խէր չտես-
նաս:

Կանանչ տեղ նստիս, չոր քար
դառնայ:

Կուշտ պառեկի վրայ չպառկիւ:

Հաղորդութենի աբժան չէղնիւ:

Հաց չընկնայ քու ձեռ:

Հըրհիւս թափիւ:

Հոգեդի հոգի չխառնուի, դժոխքի
ճխան մաշիս, կպրէ կարաս ընկ-
նաս, Գաբրէլի փողին արժանի չէդ-
նիւ:

Ձկան փոր մաշիւ:

Ճանփուց յէջնաս, կողով չկանիւ:

Թագուըռու պէս պոկդ ծակի, ինչ
որ ուտիս, չկշտանաս:

Եըմալ մաշիս, եօթ ասղան թել
էղնիւ:

Եըմալ ուտիս, իմալ օձ կուտէ գհող:

Շալէ չապիկ հագնիս, օլրտիւ:

Շատ դատիս, քիչ ուտիս:

Շնորհուորի խեղդուի:

Ուտ բաց, օտքդ բոպիկ օլրտիւ:

Ո՛ւշ, էս քօթեցուկ, էս խեղդուի,

էս քրքրուկ, էս ճանրու էլուկ, էս Տղա, լա օ, կարմիր քունգալան քու
Տիրամօր անկ: զլիսու վերև չտեսնիս:

Ձէ, դու իստն իս, Աստըծու բալ- Բու զլիսէն խեբ չտեսնիս:
բալական կրակը քու զլիսուն թա- Բու կարմիր հինէն տամ հարաւ
փի: քամու:

Ձոր քար էղնիս, պտուղ չտաս: Բու ձեռ կուշտ փորիդ չղնիս:
Բու միսը օսկուէդ ձէն խտայ:

Ջրի միջու ճանապարհներու փայ Բու ոտք քու ձիու գանկուն մնայ:
էղնիս: Բու պապու գանկ անիծիմ:

Ջրով ու կրակով էրթաս: Բուստոսի փայ չեղնիս:

Սամէլ քամին բռնէ զքու ձեռներ: Բու ագուաներ խապարդ չբերին:
ու օտներ:

Սրի թրի արանք մնաս: Օխ էշ քու սիրտ չէնիս:
Օձ ու լակլակ դառնակ, իրար
խեղդիկ:

Տասը մատէդ մատ մը մնայ: Օձու պէս փորիդ վրէն սողաս:

Տէրտէրի ձէն քու յականճ չընկնայ: Օձու փուշ քու էն լեզուի ծէր-
բուսի:

Տիրամօր բրին հանիս:

Բու կանանչ կտրիճ արևուց խեբ չտեսնիս:

Բու վիզ թազն ու պսակի խաչ փսկ չկապիս:

Բզի բան չըմ ըսի լա օ, Բրիստոսի մրխ զարկող էղնիս:



4.

Նորդազայ Սիբուցիս գիւղի բարբառով.

Աղամայ պտուղ ուտես:	Ծամերդ կտրեմ:
Աչքդ կուրանայ, աւեր տուն:	Կարմիր քամին առնես:
Ափն իրսին էլնի:	Կեր ինի քիւ քիթ ու բերան:
Բալաբ բրին էլնի վրէդ:	Ձեռդ վըր տղի դլսին չքսես:
Բալֆիմ վըր աթոռին, չնստես,	Մահրում կենաս քիւ տղից:
քիւ փառաց պսակ չտանաս:	Մէ արտ երկինք ցանես, մէ գե-
Բան չեմ ասի, բալֆիմ քիւ ոտ	տին, բեղի կուշտ չուտես:
ինի քիւ կուտօջ:	Մէ էնհնցի ձեռ ինես, գիշեր ցե-
Բե մուրաս մեռնես:	րեկ օր արև չտանաս, քե դնի
Գիշեր ցերեկ ձեռ վըր անօթի	թօնիւր, վառի:
փորիդ դնես:	Մէ ձեռ յեռջի ըլնի, մէ ձեռ յետև:
Գիշեր ցերեկ քիւ սիրտխտուկ ըլնի:	Մուրաս քիւ սիրտ չառնես:
Գիշեր, ցերեկ քե կուշտ ուտել	Որդի, ա՛վալ—թաւալ մեռնես:
չըլնի:	
Գրող արև:	Սատանեն էդ քիթու մուկթ տանի:
Գրող տուն:	Սատանէն քեօ թորվան խէր տա-
Գրողի տարած:	նի:
Գրող պոլիդ վրայ:	Սատանէն մտնի քեօ փոր—փսոր:
Դապլոտես գիւ:	Սև կապես, սև խազնես,—Մըճ
Եօթը դիւր չգնչոք էրթաս Տիրա-	մըճուհի. կասէ հակառակորդը:
մօր դուռ, չժրես:	Սև օրեր գեայ վրէդ:
Ջահիր, գղկըթի կեր:	Վարամ թալուկ:
Թաժա մեռել ըլնես:	Վարամ փսխուկ:
Թօ քիւ անէծք թափի քիւ ծոց:	Վարամ գեայ քիւ քիթ բերնէն:
Ժուռ ու մուռ մեռնես:	Տիրամէր քեզի քեշմէլի:
Խն, խաչի. չան ցեղ:	Տիրամէր քեզի բրբրի. քե անի
Խէր քիւ կանանչ արևուց չտանաս:	կուտ.—խն, նշաւոր, կասէ հա-
Խեղդուես:	կառակորդը:
Խժխրժայ ցաւ առնես:	Տիրամօր բրին ինի վրէդ.—Խն,
	վալա քիւ վրէն:

*) Ասած է Վարդան Յակոբեան:

ուն միտար:
 Յորեն ցանես զիւան քեաղես:
 Փորը յըլին ընի, դեօք դարդակ
 ընի:
 Քեօթու եաբէն ինի քիդ ու մըռ-
 թիդ վրէն:
 Քեօ մալ ընի Երուսաղէմայ վսխօ:
 Քեօ մալ սատանին ընի:
 Քիւ ծամեր կտռեմ:

Քիւ կուշտ ուտել յետին ջոջ խըթ-
 ման օր ընի,
 Քիւ հախն տաս դեղ ի, դաբմնի,
 քէչի վրէն պտուկես:
 Քիւ մալ սատանի քեամկին ընի,
 էն տեղ ուտես:
 Քիւ պատանք կարեմ:
 Քիւ պոյ խող մանի:
 Քիւ ջանից մահրում կէնաս:
 Քիւ տուն վըր տնեկաց պլաւեն:
 Քրքրուես դիւ:

— Քա՛, Խէրիք ի անիծք անես. կասէ տնեցիներէն մին. մարդ
 ցեա անիծքով իլեր ի, ցեա՛ էլ մեռեր ի:

— Չէ, եմ սիրտ վառեր ի, կասէ անիծողը: եմ սիրտ վառեր ի:
 եմ սիրտ վառեր ի, չուր մեռնեմ, իրեք թիզ կանանչ կանանչի եմ
 վրէն, ինոր արածները եմ մտէն չեւնի. ես եմ դօծ տգեմ, օր Աստուած
 եմ մեղաւոր ձէն լսի պտի, եմ անիծք պտի կատարի, եմ անիծք պտի
 կատարի: եմ անիծք պտի կատարի:

Օձու կոտ ուտես:

Օձու գլու իս ուտես:



5.

Կալար գիւղի բարբառով *).

Աղռաւներ աչքդ հանին:

Ապուռդ թափի:

Արնակոյլ ըլնես:

Արնաշաղաղ ըլնես:

Արեւիցդ խեւ շտանես:

Բալէն իրա առաջը թրթրփայ:

Գեառնանդ կտորի:

Գիւլլախորով ըլնես:

Գողը տանէ, անէ ուրանց դանձա-
նակ:

Գունդ ու կծիկ դառ:

Գրողը տանի քե:

Գրողի նետը ճիկեարդ խանայ:

Զըզկըլթի:

Էնքան ապրես, ասեղի շուաքին
նստես:

Թնդ թափի:

Խինէդ քամին տանայ:

Ծամդ կտրեմ:

Ծծերդ շանկլին:

Կատղի, իրա թևերի միս ուտայ:

Կոզպանաւ դազի (լարան) ըլնի:

Կուռդ գետին մաշի, աչքդ երկին-
քը մաշի, օսկորներդ խուրդ ուխուշկի ըլլի, ախ էնես, բուռմ
հողի հաւաք մնաս:

Կուռդ թափի:

Ճանճ ըլլես, կպնես պատին:

Մասարէդ կտրի:

Մասարէդ փորումդ մնայ:

Մշու զրոյր մտնի քու տուն:

Մշու շնհետը զարկայ քեդ:

Նապարէդ քառ տփուի:

Շատ դատին, քիչ ուտին, քչիցն
էլ մահում մնան:

Շնեւաց գեղեւաց ըլլես:

Որդամեռ:

Ումրդ թաղիմ:

Ումրդ մեռնի:

Չար գրողի քուստ գաս:

Ռաֆաթէդ առնես դօշիդ տակը,
տաշտն էլ մէջքիդ 1):

Սեամեռ:

Սեաւոր:

Սե կապած:

Սե օձ ըլլես, պատեր քաշուես:

Սօւթդ մեռնի:

Տիրամօր գունտ ըլլի:

Տիրամօր քամին քաշայ քու տ-
ուն ձեռ:

Տունդ ըլլի կամբտնոց:

Քամակդ գետին մաշի:

Քու եռվէն քամին տանայ:

Քրքրուիս, քթոցը հաւաքուես:

Օրձաքարը դպնի ըմբիդ:

1) Մի պառաւ հաց թխելու միջոցին մի աղքատ հաց ուզեց,
չտուեց, աղքատը անիծեց, պառաւը փոխուեցաւ թսկորի (կրիա):

6.

Ալի բէկու գիւղի բարբառով *).

Ախ ու վախով հողը մտնես
Աշխատանքդ շնեւաց, գէլեւաց ընի
Աշխարքի էրեսին լաւ օր չտենաս:
Աչքդ բաց ըլի, մէջը լիս չըլնի
Աստուած եւ տայ, ղունդ չտայ:
Աստուած սարը կը տինայ, ձինը կը դնի
Աստուծոյ Բաբելական կրակը թափի գլխիդ:
Բեկ ու միրուքդ թափի:

Դառը տատես, մահրում նստես:

Դեւ տայ, սատանէն տանի:

Դուռդ սե քարով շարուի:

Ետդ ու ետկէդ քամին տանի

Թունտիրդ տաք ընի, միջին բան չըլնի

Կանանչ տեղ դնաս, փուշ դառնայ:

Հինէդ քամուն տամ | Հոգիդ սատանէն տանի

Մի ջուլատ մաշկով օխտը դուռ մտնես, օխտիցն էլ մահ-
րում մնաս:

Մուրազիդ չհասնես:

Շատ տարի սառը թունդրի վրայ նստես:

Շատ աշխատես, քիչ ուտես, քիչն էլ մահրում նստես:

Որդու երես չտեսնես:

Ունեցածդ սատանէն տանի:

Ուրախ օր չտեսնես:

Տանդ քիւլը քամուն տան:

| Սե կապես:

| Սե կոսպանդ կապեմ:

| Վրիցդ քօսը չպակսի:

| Տան ու տեղիդ վրայ բուեր բըւան:

Տարէն տատներկու ամիս աշխատես, ձեռդ կուշտ փորի
չդնես:

Դիչ աշխատես, կաշիդ ուտես:

Դօ հէրն ու մէլ անիծած:

Դօ սերունդը անիծուի:

| Բօսը վրիցդ պակաս չըլնի:

| Օխտը որդով սեղան չնստես:

| Օջաղիդ մուխը կտրուի:

Օրհնեմ օղոճկես, ոտից գլուխ պօղոճկես. ասեղը տնկես,
հովին նստես:

*) Դրի առած է Տէր Գէորգ Այվազեան:

7.

ՕՇԱԿԱՆԻ ԲԱՐՔԱՌՈՎ.

Աղօթեմ տղ զօրանաս,
Քառասուն հազար ճաթ գողանաս,
Էն էլ ուտես չի զօրանաս.
Չամչի հատն ուտես յիսուն անքամ,
Նախրի հատն ուտես վասուն ան-
քամ.

Ուրբաթ օրը ուռես,
Շաբաթ օրը սլատես.
Կերակի զեօժեգեօժ ընես:
Աստուծոյ ղազաբին դաս:

Գրողը հեղդի:
Գրողը տանի քեզ:

Ժուռ ու մուռ մեռնես:

Լողմանի հեքիմ գայ վրէդ:

Կերածդ ֆող ընի, էն էլ սակաւ
ընի:

Մուրազդ փռլիդ մեռնես:

Մուրազախափան ընլես:

Ումրիցդ ոչ խեք տենես:

Տասներկու պատրիկ բանի ջանիդ
վրէն:

Տարին տասներկու ամիս դատիս,
դատիս մաղմուց նստես:

Փորոող ման գաս:

Քիսիդ ուր ծակ ընի:

8.

ԼՕՈՒՆՅ ԲԱՐՔԱՌՈՎ.

Ապրես, զօրանաս՝
Իմ դարսը հասնիս.
Ցաւծր տեղից պատրաստ ըլիս,
Բանձր տեղէն ղը վեր ընկնիս:
Ընկնիս ջուրը,
Ջուրը քանի ալին տայ,
Քեզ վեր ունի, քարին տայ,

Ջուրը քանի փրփրի,

Միտդ վրէդ քրքրուի:

Էնքան ապրիս

Ասեղը տնկես,

Տակին չուաք անես:

Օրհնեմ, օրհնեմ, կընանչիս,

Գեանովը տամ բռանչիս:

9.

Բառերի բարբառով *).

Անօթի շուն էզնիւ:

Անգղամ լակոտ:

Սչիչդ լուսը թափի:

Աստըծու կրակ ու բոցը թափի:

Վրէդ:

Բորստիս, բոցը կրակը վառէ քե-

զի:

Գրողը բռնէ բկէդ:

Դռնէդ դուս չէնէս:

Դու դատիս յուրուշն ուտէ:

Էդ հացը փորէդ չէնի:

Էնիս պատէն, ընկնիս թաւէն:

Էսօր էգուան ճաղբըդ տանին:

Էս օր, էգուան քու պատանքը
կարիմ:Էս օր էգուան կանանչ լուսդ թու-
իլի. ետրի ջրեր ջրէջէդ էրթայ:

Խէրբնի տարուկ:

Խորխուրդ սրտիդ մէջը մնայ:

Ծակոտուիս:

Հացը պատիժդ տայ:

Մտածածդ չկատարուի:

Շան ու գիլու փայ էլնիս:

Շնիրը միսդ ուտեն:

Շան դանջդ:

Շատ ուտես, փորէդ չէնի:

Ուտածդ չի մէքսէս:

Պէ մուրաս մաւնիս:

Սեւուր:

Սև կապուկ:

Սև մութ կապես:

Սև ետրի ջրեր վրէջէդ էրթայ:

Սև հողերը զվառուդ դնեմ:

Տասը մատ ունիս, ինը կոտրի,
մէկը մնայ, մէկն էլ մատնչունչ
էզնի:

Տիրամօր ետրէն թափի վրէդ:

Տունդ վրէդ քանդուի:

Տունը վրէդ փլի:

Քուրդ, ականջդ բուրդ:

Պասսէմ քոքուրդ

Պնեմ հոգուդ:



ԻՕ.

ՔՐԴԱԿԱՆ ԱՆԷԾՔՆԵՐ *).

Ակրբակի Խոսե լը բեարե սեար Աստուծոյ մէկ կրակը քո գլխին
դէա: անձրեւէ (Թափէ):

Բայե բեցե բույե բը կրբի: Յանկարծական քամի առնես:
Բեար գուլրէ դուծմընե հեառի: Թշնամու գնդակի առաջ գառ (ընկ-
նիս):

Դուրան դէա բուխոն: Դայլերը քեզ ուտեն:
Դեարեհ հեաձ ֆօրի բունեա, լը Եօթը վատ ցաւ ընկնի քո վրան:
եա բը բեալա:

Դեո 1) Կօթե խնգիրա բխոյը: Դու խողի միս ուտես:
Եա ռաբբի, ճալկվի կօր բի, դրօ Ոյ Աստուած, աչքդ կուրանայ,
եա բիճեա: երբէք չտեսնես:

Երիմի բեար յիվարեա բը բի: Որմերու առաջ որբ մնաս:

Ջրկե դէա բը ճեկիճեա: Փորդ չորանայ:

Ջկեվի բը դալիճեա: Փսրդ պատուի:

Ջմանեա դէա լալ բեա: Լեղուդ պապանձուի:

Ջիյարաբեա Կօգօղլանե դէա ֆօ- Կօգօղլանի ուխտավայրը քեզ
բի կեա: դարձուր անէ:

Էօ բը բեալա ջանեա դէա: Ցաւ ընկնի քու անձին:

Թօրպա ցեսիրա ըսօիյե դէա բը Մուրացկանի տոպրակ ընկնի քո
բեալա: վիդ:

Ժը դօլա Ֆլան Զայերու սերունդէն:

Իօալա բա լը դէա բը բեալա: Աստուծով քամին քեզ զարնէ:

Իօալա դեո դիմ բի, ճար բի: Աստուծով դու յիմարանաս, դի-
ւահարես:

Իօալա մաճիյե դէա կօռդ բեա: Աստուծով ուրախութիւնդ կարճ
լինի:

Լնկե դէա բեկիճեա: Ոտդ կոտուի:

Խեբ ժը դեա, ժը բրայե դէա ցեա Քեզմէն, քու եղբօրմէն բարիք
չտեսնեմ:

*) Ասած է Յակոբ Ներսէսեան Արժիշու Գանձակ գիւղացի:

4) Դեո կամ դիւ դու կը նշանակէ. չկարողացայ ճշդել ք. Թէ դ
տառով կը հնչուի, երկու տեսակ եւս կը հնչեն դ-ով դրի, որպէս նաեւ
դէա որ ֆու ֆեզ կը նշանակէ:

- Խոլիլ բը սեար ջանեա դեա բը
ֆեալա: Հող լիցուի քու անձի վրայ:
- Խոսե ալը բը բեարա սեար դեա: Աստուած կրակ անձրեւէ (Թափէ)
քու վրայ:
- Խոսե րորնի դեա բսիմեա: Աստուած քու հոգին առնէ:
- Խոսե ժե դեա ըռագի նեա բե: Աստուած քեզմէ դո՛ չլինի:
- Խուրբանա լեխ Զալասինե, բը
գօլըլէ ֆեաֆրան բը ջանկիլի ֆար
նեա ֆեա: Զոհ լինեմ չէիս Զալալետդիի, ան-
հաւատի զնդակը նորա անձին
չէր ազդէր:
- Կագի Խոսե երկրմ քեո ջար քե
նեա խոյի: Աստուած կը կանչեմ. երբէք փո-
րըդ չկշտանայ:
- Կագի Խոսե երկրմ, խեք ուշայի նեա
բինի: Աստուծմէ կը խնդրեմ, բարի և
ուրախութիւն չտեսնես:
- Կագի Խոսե երկրմ, նեա՛ գիծի
քեո մրազան: Աստուծմէ կը խնդրեմ, փափաքիդ
չհասնես:
- Կագի Խոսե երկրմ, բայի ֆօրի
բունեա. լը Զանգեա բը ֆեալա: Աստուած կանչեմ, որ վատ քա-
մին քո անձ ընկնայ:
- Կապէ լեյքին ըսիւյէ դեա բը
ֆեալա: Սատանի կապը քո վիզ ընկնի:
- Կօսե դեա սան բուխօն: Քո միտը շնեք ուսեն:
- Կօսե սեարի ըռաւ սայանբուխօն: Սև գլխու միտը շնեք ուսեն:
- Կօռե մըն, դմիօ նեակըմ. նֆուան
լը դեա բկըմ: Որդիս, չեմ ցանկանար քեզ անի-
ծել:
- Կօռե մըն, ոօժա դեա բույի հալ
աօժ ոօժա ըռաւ բիյա, դեօ նեա
բիյա: Որդիս, դու բը եղար այն օրը,
այն օրը սև լինէր, դու չլինէիր:
- Կուլա Հալապէ մալա դեա բը
ֆեալեա: Հալապի ցաւը ընկնի քո տունը:
- Կօրմե բը ֆեալա ջանե դեա: Որդեր ընկնին քո անձին:
- Կօր բի, նեա բինի: Կուրանաս, չտեսնես:
- Հիվիյեմն լեհիսե Ալալիյան, մալա
դեա քալանեա բը ֆեալը: Ալալիյան նահատակին կը թնդրեմ,
տունդ աւարի մատնուի:
- Հիվի Խոսե դկըմ, սիվար ճլրեա
սեար դեա: Աստուծմէ կը խնդրեմ, որմը փլի
քու վրան:
- Հոջան դեա բը խանըղինն: Արջեր քեզի խեղդեն:
- Հոջան գմանե դեա բխօն: Արջեր քո լիզուս ուսեն:
- Ղիզ կը բեժա,—սալէ, նըֆրան
բրայէ մըն սկի.—է՛, Ֆօռե դեա
նղբօր կանխեա,—է քու ծամերդ

- կէօրո բերմ, սեաւ բրայէ դեա: կտրեմ, քու եղբօրն ես վրայ
Ղիզէ, դիզի, իւսլա սեաւ հեա- Աղջիկ, աղջիկ. Աստուծով ձիու
պէ բզէյ: վրայ ծնես:
Ղօրբանա վիյ սայէ բի: Դու մատաղ լինես այս չան.
- Ճավեադեա կօր բեա: Աչքերդ կուրանայ:
Մալա դեա բը չե բեաւ հաճեհ Եօթանասուն և եօթ ուարի ա-
հեաճ քալանէ: ուջ ընկնի տունդ:
Մանունս փեյդամբար բուրնի դեա Մահատ մարգարէն հողիդ առնէ
բսրնէա: (անգամ):
- Մեկան դեա բը խօն: Մկներ քիզ ուտեն:
Նֆրուա խոսէ լը սեա բա: Աստուծոյ անէծք քո վրան լինի
(թափի):
- Շէխի հագրեաթի վի փօթի կեա: Հազրաթի չէսը նրան քօթեցնէ:
Սիմօն, սեօ դիմի: Սիմօն, դու խենդ ես,
Կեանքդ դը չիմի: Յօրեն սերմանեցի
Ջիւան հիմի: Որոմ վերցնես,
Իւսլա հեաքա սալ բը կեա դեա: Աստուծով տայ տարին լրանայ:
Սալէ սե սեա մայրէ դեա ժը Տարին հրեք ննջեցեալ տնէդ
մալէ հիմի: վերցնեն:
- Տեա բալափ խօլի բը հլրեա սեաւ Բալաք (ս. Գէորդ) եկեղեցին հող
դեա: Թափէ քո գլխուն:
Տեա Չանկիլիյ մրադէ դեա նեա՝ Չանկլի (ս. Կարապետ) եկեղեցին
բեա: քո փափաքին չհասցնէ:
Տիյա մըն, եազը հեառըմ, ժը Մայրիկ, ես կերթամ, քո ցաւն
դեադդէ դեա խլաւ բըմ: կազատիմ:
- Փիյ դեա կեալա բը բեալա: Ոտքդ քարին առնէ:
Փօթկա ջանէ դեա բուխօ: Կատուն անձդ ուտէ:

